

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA--

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
poluletna . . . „ 1.50
četrtna . . . „ 0.75
Posam. šteč. „ 0.10

Štev. 1. V LJUBLJANI, dné 4. decembra 1908. Leto IV.

Delavska društva pozor!

Vseslovenski delavski shod sevrši brezpo-
gojno meseca januarja. Nedelja se še določi.
Prosimo zato, naj prično vsa naša društva s
temeljiti posvetovanji o postavi glede na so-
cialno zavarovanje. Kjer še ni bilo o tej vele-
važni postavi predavanj, jih takoj napravite, da
se poučite o postavi in da se prične o njej raz-
prava. Ne čakajmo, marveč delajmo! Le tako
je mogoče, da se III. vseslovenski delavski shod
temeljito posvetuje in sklepa o izpremembah gle-
de na postavo o socialnem zavarovanju.

Spomini.

Ko srečno, dobro in slabo, kakor ravno na-
nese čas, zdaj že četrto leto urejam »Našo
Moč«, mi ne zamerite, da pišem svoje »Spomi-
ne«. Zakaj bi jih ne, ko so »vse sorte«, kakor
Ljubljancan pravi. In zakaj bi jih ne, zakaj bi se
moral ravnati po zgledih tistih slavnih mož, ki
pišejo spomine, ko čepe v penziju, ko nimajo
drugega dela, kakor da pišejo dobro ali slabo,
to je končno vseeno, kar se jim zdi vredno, da

iz svojega zapišejo. Da pišem »jaz« imam tudi
pravico. Zakaj li ne bi smel slavni urednik
»Naše Moči« prekucniti tisto starodavno na-
čelo, ki predpisuje nam urednikom, ali kakor
bolj učeno slove, »redakterjem«, da smo »mi«
nekaj več kakor drugi smrtniki. Več smo. To je
tako gotovo, kakor gotovo teče Sava v Dona-
vo. Sicer ne vem, če je to res, ker še tega ni-
sem videl, a mora že res biti, ker nam je to po-
vedal učitelj v tretjem razredu ljudske šole in
ker to vidim tudi na zemljevidih, če pogledam
na nje.

Pa prekušten ne smem biti, preučen tudi
ne, ker nočem, da bi mi očitali ljubi moji naroč-
niki, da sem tak, kakršen je moj ljubezniv tova-
riš in ne vem kolikokratni deželnozborski kan-
didat, to se pravi, da bi rad prišel v kranjski
deželni zbor, namreč tisti, ki ureja »Rdeči Pra-
por«, ki piše, kakor pravijo zlobni ljudje, tako
da ga brez slovarja ne razumeš. Zato o zemlje-
vidih ničesar več.

Tole skromno naše glasilce ni ravno lahko
zagledalo belega dne. Tako-le je bilo: Njen
prednik »Glasnik« je zaspal. Jaz sem ga mlad
človek zelo rad čital. A revček ni imel ljudi, ki
bi bili skrbeli, da bi redno dobival hrano, ali
kakor se pravi po uredniško: ni imel rednega
rokopisa. Slab pa kljub temu ni bil. Vseno se
mu je pa proti koncu poznalo, da mu je manj-
kalo rednih sotrudnikov. Zato je tudi prenehal.
Tako je bilo in nič drugače ne. Kar so o njego-
vem koncu čečkali o sušici glede na tistih 700
plačujočih naročnikov in menda o 600, ki mu
niso plačali, kar mu je šlo, je vse prav, a nepla-
čani denar bi se bil dobil, ko bi bil »Glasnik«
ljudi iztirjal. A tega ni storil, predober je bil.
Čast njegovemu spominu! A ime »Glasnik« le
ni izmrlo. »Avstrijska krščanska tobačna zve-
za« je nadela svojemu slovenskemu glasilu na-
pis »Glasnik«.

Ko je »Glasnik« prenehal, smo rekli, da bo
»Slovenski list« objavljaj redno vsak teden po-
sebno prilogo »Glasnik«. »Slovenskega lista«
uredujoči gospodje so pa bili nekoliko natančni.
Njegov glavni urednik je hotel, naj bo glede na

jezik »Slovenski list« tak, kakršni so naši lepo-
slovni listi, ki se včasih preklajo cele mesece,
ali prav se piše bravec ali bralec. In na slovnič-
no rešeto se devali dopise »Glasnikovih« so-
trudnikov, pa reševali, bolj kakor Ribničanje,
grešne duše, prav vse, kar se jim je doposlalo
od tistih, ki so obljubili, da bodo polnili »Slo-
venskega lista« »Glasnikov« oddelek. Šlo ni,
pa ni šlo tako, da bi bilo delavstvu všeč. Sicer
je imel »Slovenski list« včasih poln »Glasnik«,
še velik je bil, a ni bil pravi »Glasnik«, bil je
bolj podoben socialni reviji. Moj prijatelj, po-
redni Ivan Štefe, mi ni dal miru, zavohal me je
nekje in ko sem mu napravil nekaj slabih notic,
je bil tak kakor podrepna muha. V ponedeljek
je bil že nad menoj, v torek je bilo še hujše
in če mu nisem dal v sredo, kar je hotel, je bil
tak, kakršen je zdaj Ebin Kristan, ker ništa
»Slovenec« in »Slovenski Narod« vpregla v
ponedeljek za njegov nedeljski shod vseh lajno-
tajpov, črkostavcev in strojev, ki jih imasta na
razpolago »Katoliška« in pa »Narodna tiskar-
na«. Da sva se pričkala, to ni nič čudnega, pa
tudi nič novega med nama. Kadar ni mogel
spraviti vsega, kar sem mu napisal, v »Sloven-
ski List«, in sem jaz napel mulo, ne da bi kaj
rekel, mi je začel pripovedovati, da je že vse
postavljeno, a da se boji tožbe, konfiskacije, in
konec: »Ti, ali že imaš kaj?« Za neko notico,
ko sem juče in njihov talmud gajžlal, me je
tako tolažil ravno tri mesece, nosil seboj vedno
krtačni odtis in mi ga kazal, pa mi vse pripo-
vedoval, samo tega ne, kar sem sam vedel,
da je bila notica, kakor se pravi po domače,
»zamašilna« in ne taka, da če se ne prinese
tako, izgubi vsako vrednost. Ko to pišem, ne
izdam nikake uredniške tajnosti. Dopisnika ad
hoc namreč ne veže uredniška tajnost. Če sam
zblebeto, da sodeluje pri kakem listu, naj nosi
tudi posledice. Pa sva le dobro izhajala, ko je
objavljaj »Slovenski List« Glasnik, ki mi ga je
kar samolastno naložil. Še nekaj delavskih do-
pisnikov sva dobila. Imen pa ne povem, ker
jih nočem in ne smem. Tisti, ki bi bili lahko so-
delovali, pa niso, ker so se bali vedno pri-

Zaklad.

(Po zapiskih cestarja Toneta sestavil X.)

Taka historija se ne zgodi vsak dan. Po-
mislite, ljudje, da so minili tisti časi, ko so nad-
ko je imela vsaka vas ducat starih čarovnic,
ki so jezdile v viharjih nočeh na Klek, ko je
o polnoči strašilo na križpotjih krvavo stegno
in so letala ob zori po hostah goreča vretena.
Tudi vesti o bogatih zakladih so izginile iz po-
vršja zemlje. Le včasih se rodi v srcu zaprav-
ljivega kmeta komaj izrazljiva želja po zako-
panem zakladu, ki ga straži sam hudič. Ko se
spomni na kosmatinca, ga mine vse veselje,
zdrzne se v temni noči, pokriža in skrije glavo
pod odejo.

Redko se zgodi, a vendar se zgodi. Tako
historijo, ki se je zgodila pred kratkim, vam
hočem povedati. A prej vam moram izjaviti,
da ne pišem po virih svoje domišljije, ampak
črpam bom iz zapiskov cestarja Toneta.

Mogoče vas bo zanimalo, kdo je cestar
Tone. Eno sem vam že povedal: cestar je.
Vsak dan je na cesti kot konjska figa in strže
ob suhi prah in kamenje, ob dežju blato. Vse
mu pride prav in z vsakomur se pomeni prav

po bratovsko. Potegne ga, da revež ne ve,
kako je dolg. Izbere ne pozna pri tem. Gospod
ali kmet, čevljar Jež ali prebrisani Tonačev
krojač, ki je že zapravil več kot 1000 gl. pri
pijači, njemu je to eno. Drži se dosledno na-
čela: vsi smo enaki pred Bogom. Druga važna
lastnost cestarja Toneta je, da ga rad pije. Ob-
nem je pa brihtne glave: slika s svojimi po-
sebnimi vzorci sobe, je izboren strelec in naj-
boljši igralec. Najtežje vloge reši z redko zmo-
žnostjo. Če vam rečem, da je pri »Divjem
lovu« igral Tončka, pri »Čevljarju« Blaža, pri
»Tihotapcu« Fortunatka Tekmeca in da bi
mlado in staro skoraj popokalo od smeha pri
njegovem govorjenju, skakanju in spakovanju,
potem mi boste menda verjeli, da je cestar
Tone najboljši humorist v Vipavski dolini in še
celo Verovška bo prekosil, če bo šlo tako na-
prej. Ali eno napako ima revež: otrok nima.
Ali to ga ne spravi iz dobre volje nikdar. Časa
ima tem več za druge posle: dober brivec je
kot star vojak, čita pridno »Slovenca« in tudi
»Našo Moč«, ki mu jo prinese oče vsak teden
iz izobraževalnega društva.

A dovolj o Tonetu! Čujmo, kaj nam pri-
poveduje v svojih zapiskih.

I.

Maček Peter je pasej svojo kravo pred
hišo. Bil je star fant in sam pri hiši. Mati mu
je umrla pred štirimi leti, očeta pa še poznal
ni, bil je še v zibeli, ko mu je umrl. Ta Peter
je bil čuden človek. Oženiti se ni znal. Bil je
neroden in kjer se je lotil, se mu je pokazilo.
A ker so mu minila že lepa leta in jih ne po-
kliče nazaj, niti štiridesetega ne, zato mu je
bilo zelo hudo.

»Ubog sem, vraga, zato me nobena ne
pogleda. Primojdunaj, koliko sem se trudil, pa
ni nič. Pri Ukmarjevi Barbi sem bil, pri tisti
lepi, in jo hudičevo milo prosil, naj me usliši.
»Če bi bil zlat ne.« To je že preveč. A saj
si bodo še premislile. Za mano bodo silile. Ta-
krat bom pa jaz gospod, pa vas bom potipal
in odklanjal, kakor se bo meni ljubilo.«

Maček Peter je bil surov človek, ker je
zrastel v samotni. Klel je in robantil, kakor še
mu je ljubilo. Delal je vse sam, molzel kravo,
kuhal kavo, pomival. A čednosti in snažnosti
ni bilo najti v njegovi kuhinji. Kaj bo dedec
snažil, saj ga ni Bog za to ustvaril. Koplje raj
in dela oglje, pa hodi v gozd! to je njegov po-

pravljenega Štetetovega črtnega in popravljenega svinčnika, sva pa včasih obdelovala, no, ravno uljudno ne.

»Slovenski List« je prenehal. Z njim tudi zadnji »Glasnikovi« ostanki. Nekaj malega je objavil skozi malo časa hrvaški »Glas Naroda«.

Ne smem pozabiti »Slovenca«. Ob časih, ko slovensko krščansko-socialno delavstvo ni imelo nobenega svojega prononciranega lista, je »Slovenec« odločno objavljajal najradikalnejše delavske stvari. Ob prvem štrajku vevškega delavstva, ob štrajku delavstva v tvornici vžigalic (lastnik je bil, če se ne motim, celo prištaš katoliško-narodne stranke), ob velikem štrajku na Savi in na Javorniku, je pisal »Slovenec« tako odločno in radikalno, da ni mogel bolj. Ni se sicer reklo, da je glasilo štrajkujočih odborov, a dejansko je pa le bil.

Sicer pa tudi zdaj, ko imamo »Našo Moč«, ob velikih letošnjih delavskih bojih v ljubljanskih leparni, v koroški Bistrici, ob splošni stavki kranjskega papirnega delavstva, je časnikarsko vojsko vodil »Slovenec«, kar je umevno, ker dnevnik izhaja vsak dan in zato lahko takoj pograbi in objavi, kar se važnega zgodi ob takih velikih bojih. Dasi sem dolžan, da z vso silo priporočam in delam, da se razširi »Naša Moč«, ki jo imej vsak slovenski krščansko-socialni delavec, delavka, ravno tako želim, da bi vse naše delavstvo čitalo našega prijatelja »Slovenca«. Kdor pa ne more plačati sam, naj ustanovi delavsko družbico, ki skupno naročaj »Slovenca«.

Med delavstvom se je vedno bolj naglašala potreba, da se mora ustanoviti samostojni delavski list. Prvi shod gorenjskih delavskih društev na Savi je imel po mojem, ko sem ga skupaj spravil, zgolj namen: 1. da se po raznih krajih v samostojnih delavskih društvih združen delavstvo bolj spozna med seboj, da se izenači nastop, in 2. da pridemo do vseslovenskih delavskih shodov ter 3. da se izpopolni osobito strokovna organizacija. Udeležba je bila boljša, kakor sem sam pričakoval. Tudi je dosegel shod svoj namen. Delavci so pa pričeli takoj odločno zahtevati, da se mora ustanoviti delavski list. Proti ustanovitvi je glasoval eden. Ki ste bili tam, veste, kdo da je bil.

Pri I. vseslovenskem delavskem shodu pri Dev. Mariji v Polju ustanovitev lista ni bila na sporedu. Tisti, ki je sestavljal spored, je sicer dobro znal za savski sklep, a na spored ga ni hotel dati, češ, denem naj ga, potem se naj pa ne izpelje kljub soglasnemu sklepu. Zaupno se je pa izporočilo povabljenim delavskim organizacijam, da se bo razpravljalo tudi o ustanovitvi delavskega lista. Pa so pričeli tovariši zbadati med veselico, kaj pa list, ne bo posvetovanja o ustanovitvi? »Ni časa, ni prostora, saj vidite, veselica je.« A ni nič pomagalo. Glavni hrulač pa zahruli: »Skupaj spravite, tam pod kozolcem stoji voz. Nanj!« Pa smo vse določili, samo nobenega določili, ki naj naše lepe sklepe izvrši. Oktobra bi bil moral list iziti, a ganil se ni nihče, da bi bil prišel. Pšice so jele padati, zakaj lista ni. Prišel je oktober. Nič. Končno se je obetalo vse polno naročnikov. Podpisali in vplačali deleži. List je izšel. Krstili smo na »Našo Moč«. Ime smo vzeli iz tiste lepe »Finžgarjeve povesti, v kateri opisuje stavko, ki jo je naš prosluli pisatelj doživel v Želimljah, seveda v domišljiji.

klic v gorah. Snaži naj žena in šiva in molze kravo! Tako je bilo pri Mačku vse narobe: golida zamazana dva prsta debelo z gnojem, kotel neostrgan, zidovje nizke kočje je bilo že ponekod pohabljen, streha je kazala nad hlevom gola rebra. Revščina in nemarnost se je poznala povsod. Peter ni kosil travnika in senožeti; gonil je past celo leto svojo kravo, jeseni jo je prodal. Imel je manj dela. Pozimi je lahko nemoteno ležal cele dni na klopi, ko je kaval sneg izpod neba in zametel vso bajto.

Tako je bilo torej pri Mačku, žalostno in pusto. A on se tega ni docela zavedal; mislil je, da lepše ne more biti. In imel je smrad in gnoj in smeti za prijetno dehtenje in bogate cvetke. Zato se je pri njem oglašal malokdo. Niso ga imeli radi, ker je vpil kot jesihar, če je kdo prišel okrog vogla. Zato se je nekdo ujezil in ga naznanil orožnikom, da že ni pokidal svoji kravi, odkar jo je kupil, celih pet mesecev. Orožnik je prišel in se je prepričal o resničnosti teh besedi ter mu ukazal pokidati še isti dan. Ubogal je, ker se je orožnika in sploh gosposke bal kot vrag križa.

Sedel je pod hrushko in proti večeru je bilo. Solnce je pošiljalo zadnje žarke na mater zem-

Pri listu sem se pošteno vrezal. Sicer sem to naprej znal, da se bom, za to se nisem jezil, godrnjal pa mnogokrat, pa še bom, in zdaj začnem godrnjati. Člankov sem imel zelo veliko obljubljenih, a večinoma sem jih moral spisati sam. Največ jih je pa spisal nekdo, ki mi ni nikdar nobenega obljubil. Čast mu! Listkov, no, teh sem imel toliko obljubljenih, da bi »Naša Moč« lahko tekmovala vsem leposlovnim slovenskim listom, zvest mi je ostal pa Ivo Češnik, ki mi ni nikdar nobenega obljubil. Pri srčna hvala mu! Da se maščujem leposlovcem, sem nalašč nekoliko sam, nekoliko pa neki drugi prijatelj, prestavil in objavil »Policajko«, kriminalen roman. Ej, ko bi me ne vezala uredniška tajnost, bi izlil vso svojo jezo in žolč na vas podlistkarje, ki ste me farbali, a ne držali svojih obljub. Lep listek pa mora imeti »Naša Moč«, ker ga zahteva večina njenih naročnikov, osobito pa naročnice, ki jih ima veliko, pa jih bo imela še več.

Najljubši so mi pa in ostanejo delavski sotrudniki. Ej, vesel sem delavčevega dopisa. Začetkoma sem bil še preveč svobodoljuben in jih večkrat zaradi njih pošteno pil, ker sem jih pustil take, kakršne sem dobil. Pa plohe se nisem še nikdar strašil, ljubo mi je solnce, a tudi plohe ne sovražim in se je ne bojim, osobito če imam dežnik. Dopisnike delavce in delavke prosim, ostanite zvesti svojemu listu. Pohvalim Vas. Nikdar Vam ne zmanjka gradiva. Vaši dopisi so tudi vedno boljši in vedno bolj vzorni. Le za nekaj bi Vas prosil. Poročajte tudi o novicah, ki se pripete pri Vas. Včasih hudo udarite. Prav imate. Saj Vi, ki ste sami delavci in živite med delavstvom, tudi najbolje znate, kje da Vas žuli črevelj.

»Naša Moč« pričinja s to številko svoj IV. letnik. Ej, prijatelji delavci in delavke! Obudimo si nekoliko spomine iz tistih časov, ko smo skupno ustanovljali svoj list. In obetali ste, kako da boste skrbeli in delali, da boste pridobili toliko in toliko naročnikov. Znal sem, da ne bo vse tako, kakor ste sami mislili. A morebitni mali neuspehi naj Vas ne plaše. Ne poslušajte tistih gavranov, ki Vam s svojim hropim krokanjem grene delo in veselje za razširjanje Vašega lista. Nov letnik pričinja »Naša Moč«. Skrbite za to, da jo razširite. Kolikokrat smo sklepali, vsak delavec, vsaka delavka bodi naročen na »Našo Moč«. Zakaj bi to ne bilo mogoče? Je, samo ako hočete! Agitirajte, agitirajte in zopet agitirajte. Meni je osebno vse eno, če agitirate, a Vaša delavska čast, Vaš delavski ponos zahtevata, da razširite list, ki je Vaš, med delavstvo tako, kakor bi moral biti razširjen. Tim več naročnikov bo imel list, tim boljši bo. Vem vse, kar enemu ali drugemu ni všeč. Tudi meni ni vse všeč. Bolj me mnogokrat, da Vam v »Naši Moči« ne morem dati vsega, kar bi Vam rad dal. Poznam listove pomanjkljivosti prav dobro. Potrojite število naročnikov in jih, če to hočete, prepričali se boste, da bo list tak, da sami ne boste verjeli, da je to tista »Naša Moč«, ki ste jo čitali v prvih treh letnikih, dasi jo imate tako, kakršna je, tudi radi. Nobene prilike, nobenega shoda, nobenega razgovora ne zamudite, da bi ne delali in razširjali svojega lista.

V svojih spominih bi bil nehvaležen, ko bi se ne spominjal listovih upravnikov in odpravnih. Naš glavni upravitelj Ivan Podlesnik res požrtvovalno in pridno ter brezplačno

opravlja nelahko listovo upravnništvo v najlepšem redu zdaj že četrto leto.

Hvaležen sem mu, da je natančen. Bodite mu tudi Vi, ker od natančnih računov ni le odvisen obstoj vsake organizacije, je odvisen tudi obstoj vsakega lista. Ker je pa glavni naš upravitelj natančen, bodite tudi Vi in vodite tako natančno račune, kakor jih vodi on. Več ne zapišem, da se mu ne zamerim. Pri svojih velikih poslih je uredil upravnništvo tako, da ne more biti boljše urejeno. Naš novi računovodja Tomažič, sin stare naše zveste delavske korenine, se zelo živahno zanima za listov napredek. Takole je zdaj urejeno naše upravnništvo: Knjige vodi Tomažič, nadzoruje Podlesnik.

Odpravljajo »Našo Moč« ves čas delavke, pridno in vztrajno. Imen nočem navajati, enkrat sem jih, pa jim ni bilo prav. Če bom čez deset let morebiti zopet pisal spomine, jih bom.

Zakaj sem pisal »Spomine«. Zato, da podam nekatere sličice o razvoju slovenskega krščansko-socialnega delavskega časopisja. Takt in uredniška tajnost sta vzrok, da niso popolni. Vesel bom, če po spominih navdušim svoje naročnike in naročnice, da še z večjim zanimanjem, z novim ognjem sodelujejo in razširjajo »Našo Moč«.

F. J.

Državni zbor.

Dne 26. novembra se je pričel zopet državni zbor. Predstavila se je nova začasna uradniška vlada. Seja se je proti vsemu pričakovanju izvršila precej »mirno«.

Knez Lichtenstein je predložil nujni predlog za začasni proračun do konca junija tega leta, in predlog o prikloplitvi Bosne in Hercegovine. Vložilo se je tudi več drugih predlogov, tako je dr. Korošec predlagal stroge preiskave o dogodkih v Ptuj, Mariboru in Celju.

Dr. Šusteršič in Luginja predlog o bosansko-hercegovski ustavi.

Dr. Krek, Žitnik, Gostinčar, Šuklje, Roškar in Pišek so predlagali nujno za podelitev podpor vsled uim ponesrečenim krajem. Zakon o socialnem zavarovanju je zdaj glede na posvetovanje na petem mestu.

Političen položaj je resen. Če državni zbor ne reši začasnega proračuna in pa pooblastivnega zakona, bo morda razpuščen. Sedaj bodo seje baje trajale vsaki dan do polnoči. Kakor se vidi imamo imeniten red. Od 17. julija do 26. novembra nobene seje, potem naj se kar čez noč dovoli vladji vse, kar hoče. Tako pač ne sme več dalje. Državni zbor mora imeti časa, da se posvetuje temeljito o predlogih.

V soboto popoldne ob 1. uri je bila slavnostna seja k 60letnici cesarja. Navzoči niso bili socialni demokrati ter nemški in češki radikalci.

Ljubljanska kršč.-soc. delavska organizacija.

Načelnštva naših ljubljanskih delavskih društev prosimo, naj pridejo v nedeljo ob pol 11. uri dopoldne na vevvažen razgovor v S. K. S. Z. Posebna vabila se ne bodo razdala.

Shod »Slovenskega katoliškega delavskega društva« v Ljubljani se vrši zopet v ne-

ljo. Peter Maček je zazdelnil in precej nato zapel:

»Primejduši, primejkuši
jaz sem sam, zmirom sam!
sam se fehtam, sam ga žehtam,
primejduši to je kaj,
primejkuši to je kaj.«

»Kaj tako nagnusno poješ, Peter,« se oglasi za njim star, neprijeten glas.

Maček se je obrnil in zagledal prihuljeno, suho postavo beračice Mrde. Na hrbtu je imela koš, spleten iz srebot in na vrhu pogrnjen z zamazanimi capami.

»Kaj me strašiš babše. Ali hočeš, da ti zavijem vrat.«

»Ne jezi se no, Peter. Jaz sem te mislila prositi za kak božji dar. Vse mi pride prav: ješpreček, mokca, fižolček, kračica, parkeljček, slaninica. Tako, saj mi boš kaj dal, Peterček. Imam lepo novico zate.«

»Molči mi, copernica! odkar te je vrag naredil, se lažeš.«

»Nič ne lažem, saj je že povsod znano. In čudim se, da ni tebi. Že časniki pišejo o tem in ti nič ne veš.«

»I povedi, baba! Kaj venomer blebeteš in žlobudraš.«

»Malo mokce, boš dal, Peterček, pa ti povem. Veš, jaz veliko vem, ker hodim okrog ljudi, in vsi ljudje vse vedo.«

»Ti bom že dal, le povej.«

»Pa naj bo! Veš, zaklad kopljejo pri Grahovniku, v tistem starem gradu. Že mnogo ljudi je poskusilo svojo srečo, a straši tako hudo, da vsakdo popusti kopanje in zbeži.«

»Ker nimajo prav nič poguma, pravim, primejduši. Zajci so. Jaz se ne bojim nikogar.«

»A jih straši sam vrag, veš. Oni teden je prišel kopat Turk iz Bele in dva fanta iz Višeni. Sanjali so o zakladu. Pravijo, da je dobro znamenje, če se sanja o njem. In napravili so se na pot. Turk je vzel s seboj močnega psa in ga z jermenimi oširal kot konja, da bi potegnili zaklad iz jame. Kdor potegne zaklad, mora še isto leto umreti. Zato so vzeli psa. Ob enajsti uri so bili na mestu in začeli kopati. Kar se prikaže velik gospod s cigaro, dolgo komolec iz gradu ter jih gleda in se jim smeje, da je kar bobnelo. Cigara je gorela z modrim plamenom in smrdela po žveplu. V gradu je ro-

deljo ob 10. uri dopoldne. Govoril državni poslanec Gostinčar. Nanj!

Volitve v Ljubljani. Za deželnozborske volitve v Ljubljani dobivamo iz delavskih vrst vprašanja, ali se jih S. L. S. udeleži ali ne. Kolikor je nam znano, o tem vodstvo S. L. S. še ni sklepalo. Drugo vprašanje pa nastaja, če bi nastopilo slovensko krščansko-socialno delavstvo samostojno, pri deželnozborski volitvi v splošni skupini. O tem odloči slovensko krščansko delavstvo samo.

TOBAČNO DELAVSTVO.

Ob cesarjevem jubileju je vladar odlikoval veliko delavcev v c. kr. kamniški smodnišnici, kakor tudi po drugih cesarskih podjetjih. Zelo se čudimo, da predstojništvo ljubljanske c. kr. tobačne tvornice ni izposlovalo nobenemu delavcu ali delavki kakšnega odlikovanja. Zdi se nam, da tobačna režija ne gleda baš prijazno svojega delavstva. Posnemala naj bi vodstvo kamniške smodnišnice, ki je izposlovalo tolikim svojim delavcem odlikovanje.

Penzijske razmere c. kr. tobačnega delavstva. Dne 17. m. m. je priredila dun. podružnica »Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze« shod, na katerem se je razpravljalo o splošni starostni in onemoglostni podpori. Ulbreich je poročal o dosedanjih razmerah in o položaju po novi socialni zavarovalni predlogi. Poslanec Kunschak je izvajal: Že dolgo časa se borite za izboljšanje svojih penzij. Upravičene so Vaše zahteve in tim starejše, tim nujnejše so. Vsak ima pravico na miren, brezskrben življenjski večer. Država daje dober zgled. Ker pa tega ni še storila, smo dolžni in je naša pravica, da to zahtevamo. Govornik navaja, kaj da je glede na to storil skupno s poslancema Anderlom in Franom Fuchsom. Na merodajnem mestu so izjavili, da hočejo počakati splošno starostno in invalidno zavarovanje, predno tobačnemu delavstvu stalno uredi penzije. Vse bina znači pač napredek, dasi ni vzor. Za tobačno delavstvo pa pomenja do gotove meje povod izboljšanja. Za »Zvezo« sta posredovala v finančnem ministristvu s poslancem Anderlom. Višji finančni svetnik Milota jima je izjavil, da je glede na to tudi zanj merodajna obljuba rajnega dvornega svetnika Swobode. Vrše se že pripravljavna dela, izključeno je vsako poslabšanje. Starostna in invalidna preskrba se bo naslanjala načeloma na vladno predlogo. Ne more še povedati, kaj da dobi tob. delavstvo, a misli na diferenciranje glede na plače po posameznih krajih. Potrebno je to že zato, ker so življenjske razmere na Dunaju drugačne, kakor v Galiciji. Nadalje je bil poslanec Kunschak z Anderlejem v kabinetni pisarni glede na prošnjo krščanskih delavk. Odgovorilo se je, da se zadeva odloči, ko bo vladar zopet podeljeval splošne avdijence. Glede na delovodje se je izjavilo, da se morajo izenačiti plače s postavo o državnih uslužbencih. Stvar bo kmalu rešena in bodo določila veljavna do 1. oktobra l. l. nazaj. Zborovalci so pritrjevali Kunschaku in odobrili sledečo resolucijo:

Krščansko tobačno delavstvo tvornice Dunaj-Ottakring pozdravlja predlogo o splošnem starostnem in invalidnem zavarovanju in pričakuje, da da povod za končno zadovoljivo ureditev penzijskih razmer tobačnega delavstva. Tobčno delavstvo upa to tembolj, ker so sedanje razmere popolnoma nezadostne in

potalo, kakor če bi kdo tolkel po starih neškah. Kopali so korajžno dalje. V zemlji že zaropota sapon ob železno škatljo. Takrat se pa privali proti kopačem velikanski ognjen sod. Turka popade grozen strah, pes začne cviliti; vsi pobegnejo, kolikor jih neso noge. Turk je zbolel in ležal cel teden radi tega.

»Poguma niso imeli, poguma ti pravim. Jaz se pa ničesar ne bojim in če res leži zaklad, ga gotovo dobim.«

»V časnikih je bilo.«

»Škoda, da ne znam brati. Vse sem že pozabil.«

»A nekateri se grozno norčujejo iz zaklada in pravijo, da je vse skupaj čenčarija in da vodi nekdo ljudi za nos. Jaz pa ne verjamem, da bi bilo tako. Mora že biti kaj zakopano, saj so stanovali v gradu nekda grofje, ki so bili bogati.«

»Jaz tudi pravim, mora že biti kaj.«

Peter Maček je dal Mrdi moke; odpravila se je polagoma do sosedne hiše, ki je bila oddaljena pol ure, da tam prenoči, prinese novic in zve kaj novega.

(Konec prihodnjč.)

zato nevzdržljive. Osebito se morajo urediti penzije. Tobčno delavstvo ima pravico, da to zahteva, ker je tobačni monopol eno najboljših sredstev državnih dohodkov. Tobčno delavstvo je pa nasproti drugim državnim uslužbencem v mnogem oziru na slabšem. Zahteva tobačnega delavstva je zato upravičena in pričakuje shod, da se z ozirom na to kmalu izpremene penzijski predpisi.

Krvoses kapitalizem.

Sava. Kljub novi elektriški moči se delajo le trije šilte na teden. Počivajo parni kotli, delavci pa tudi. Blago ne gre naprej, ker je kriza na Balkanu. V oddelkih so večinoma rdeči bratci, ki se pa ne ganejo, dasi ne bodo mogli preživeti sebe in svoje rodbine.

Sava. V naši valivnici imamo predelavca, ki se razume na žvižganje. Menda misli, da se moramo navaditi na žvižg kakor lovski psi. Pa mu ne zamerimo, ker sodi, da si prižvižga boljše službo. Ker nas pridno toži delovodji, upa, da dobi za to zvezdo. Ko postane mera polna, bo pa tudi delavstvo šlo na žvižganje iz tvornice.

Papirno delavstvo.

Preska. Naš nedeljski shod je bil dobro obiskan. Govorila sta Ivan Podlesnik in Anton Jeriha.

Devica Marija Polje. Dan 2. decembra smo slovesno praznovali. Odkorakali smo z našo društveno zastavo in s tvorniško godbo na čelu v cerkev, kjer smo imeli slovesno sv. mašo. Slavili smo vladarja, ki je dal tudi delavstvu političke pravice.

Preska. V soboto ob navadni uri socialni tečaj.

Goričane. Odlikovana sta bila 31. m. m. delavka Marija Kopač in delavec Anton Tehovnik za njuno zvesto 40-letno službovanje. Tehovnik ima zdaj že štiri svetinje, podeljene mu po cesarju Francu Jožefu I. Mož je čvrst, zdrav. Zvest pristaš S. L. S.

Goričane. Po stavki imamo nov tvorniški red, ki je samoslovenski. Potrdili ga pa nismo in ga ne bomo. Že prej smo imeli precej starega, ta je pa še starejši, ki ga je podpisal glavar Mahkot. Vemo, zakaj se zdi ta gospodom boljši. Zato, ker ne obsega določil o nedeljskem počitku in ker nima za celulozo nikakih določil. Ob nedeljah se dela popir do 8. zjutraj pa še dalje, ob ponedeljkih pa prično ob 5. zjutraj, dasi bi ne smeli in opozarjamo obrtnega nadzornika na to. Na tele nedostatke opozorimo obrtnega nadzornika.

Goričane. Večanju svetujemo, naj ga že sreča pamet, če ne mu omehčimo možgane. S tem prijateljskim delom pričnemo v prihodnji številki.

Večje. 2. t. m. se je v »Društvenem domu« vršil že peti večer našega »Socialnega kurza«. Sicer pa vam še o četrtem večeru pretekli teden snimo poročali. F. Terseglav je razpravljal o političkih pravicah in nalogah žena. Ženo čakajo velike socialne naloge, zato je treba, da se razširijo njene političke pravice, to je bila temeljna misel obširnega in jasnega predavanja. 2. t. m. — na dan cesarjevega jubileja — je F. Terseglav dnevu primerno podal pregled o socialnih preosnovah in postavah za časa vladanja cesarjevega. Prihodnjič se nadaljuje kurz sistematiško kakor dozda. Ženske so zelo marljive. Strokovno društvo dobro napreduje. Delavec.

Socialno zavarovanje.

SOCIALNO ZAVAROVALNI TEČAJ V IDRIJI.

Idrijskemu delavstvu naznanjama, da priredi »Strokovna zveza« v kratkem socialno zavarovalni tečaj. Ker je stvar osebito zdaj nujna in za delavstvo velevažna, je potrebno, da se delavstvo tečaja bilno udeleži. Spored se začasno določi ta-le:

Prvi dan. Zvečer ob 9. uri: Zgodovinski pregled zavarovanja. Temeljna zavarovalna določila. Körberjev vladni načrt.

Drugi dan. Začetek ob 9. uri dopoldne. Spored: Nova vladna socialna predloga. — Popoldne. Končne opazke.

Kritika, ki se je bo lahko vsak udeleženec udeležil.

Sklepi.

Čas tečaja, ki se vrši še ta mesec, se še

naznani. Kdor se želi udeležiti tečaja, naj to naznani predsedniku »Strokovne zveze« Jakobu Kavčiču. »Strokovna zveza« želi in pričakuje, da se delavstvo v največjem številu udeleži tečaja.

× × ×

Sava. Naši pogovori se sučejo okoli vladne predloge o starostnem zavarovanju. Eno slabo zavarovanje o bratovskih skladnicah že imamo, ki nam ne dajo zadostne pomoči ob poškodbah, za onemoglost in starost. Preveč je za živeti, premalo za umreti. Koliko nam pa nudi vladna predloga, osebito, če pomislimo, kako se vse draži: stanovanja, kurjava, osebito pa živež. Pred vsem naglašamo, naj naši državni poslanci izvojujejo tako zavarovanje, da bodo, ki dočakajo 60 let, imeli pravico do starostne rente. Tvorniški delavec le redko kdaj dočaka 65 let, na vsakih sto komaj pet. Zdi se nam, da prispevki niso previsoki. Dobro bi bilo, da bi se še v vsakem razredu vplačevanje povisalo vsaj za 10 h. Večje bi bile potem lahko tudi rente. Država naj bi nesamostojnim zavarovancem prispevala vsaj 130 K. Tudi kapitalisti naj več prispevajo. Želimo, naj bi se razredi tako izpremenili, da bi se dobilo v najmanjšem razredu po desetih letih onemoglosti vsaj 400 K. Po našem mnenju naj se bratovske skladnice odpravijo. Želeti bi bilo, da se zavarujejo tudi taki, ki so prestopili že 60 leto.

STARA PESEM.

Dobili smo in objavljamo:

Vlada je predložila državnemu zboru načrt zakona o zavarovanju za starost in onemoglost delavcev in vseh onih samostojnikov, kojih letni dohodki ne presegajo 2400 K. Obširni načrt usebuje ogromno delo in morda ravno zato ni povsem popoln. Toda načelo, da mora biti vsakdo, ki dela bodisi odvisno ali samostojno, zavarovan za slučaj starosti, je nekaj, česar nihče ne more odklanjati. Kdo more znati naprej, kaj se mu vse še ne pripeti? Zato pa tudi nihče ne more znati, ali bo starost doživel preskrbljen ali ne.

Dosedanje starostno oskrbovanje revežev je bilo gotovo hvalevredno delo usmiljenja, a je le nosilo znak miloščine, ki velikokrat ni bila primerna značaju človeka, ki jo je prejemal. Po novem zakonu pa ne bo več milostne oskrbe starih ljudi, temveč zakonita samo pridobljena penzija, ob katiri bo vsakdo samostojno živel, ko doživi gotovo starost.

V tem smo videli tudi krščanski socialci velik napredek ne le za posameznika, marveč za celo družbo, ker se tako čimdalje globlje izraža socialni pomen države.

Socialni demokratje, katerih glavno načelo naj bi bilo komunizem, državno odpravi naj se lastnina, so se jeli zdaj naenkrat upirati načrtu o socialnem zavarovanju. Marsikaj jim ne ugaja, in sicer ne toliko odmerjenje podpor, kolikor pa določbe o volitvah v vse zavarovalnice. Po načrtu namreč pošiljajo štiri vrste udeleženci svoje zastopnike. Volitve se bodo vršile proporcionalno, to se pravi, volilo se bo z vsemi oddanimi glasovi. N. pr. voliti je deset odbornikov, vseh glasov je bilo oddanih tisoč, med njimi 600 krščansko-socialnih in 400 socialdemokratičnih. Ker pride na enega kandidata povprečno 100 glasov, dobe krščanski socialci šest in socialni demokrati štiri odbornike. Zdaj je odločevala večina za ves odbor in manjšina je bila brez zastopstva. Ker bo poleg tega vlada imenovala še glavne uradnike, je seveda to za socialne demokrate več kot hudo. Kdo jim bo v prihodnje plačeval agitatorje? Sedaj so to najhujši razni uradniki bolniških blagajn. Temu bi bilo z novim zakonom konec, zato pa po njem.

(Konec prih.)

**Zastonj torej brezplačno
dobi vsak človek
v lekarni Trnkóczy zraven
rotovža, lepo tiskano deset
zapovedi za zdravje.
Tudi po pošti se brezplačno
razpošiljajo.**

A. Lukić

Slovenska

konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke in deklice

Ljubljana
Pred škofijo 19.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10

priporoča svojo

trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga.

Solidno blago.

Zmerne cene.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga
konfekcije za gospode in
dečke kakor tudi vedno zad-
nje novosti za dame in de-
klice. — — Cene jako nizke.

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin,
pričeti in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih
čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga:
rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg št. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 8, pritličje

lastna glavnica K 354.645-15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8 ure
zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakšnega odbitka, tako da sprejme vložnik
od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne
da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po
pošti so poštno-hranilne položnice na razpolago.

Fotografski umetni zavod

Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko
stroko spadajočih naročil, kakor:
povečevanje, reproduciranje, foto-
grafiranje tehničnih predmetov,
interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v
največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. de-
želne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana
Kolodvorske ulice št. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki velikani:

Kaiserin Auguste Viktoria nosi	25.000 ton
Amerika	24.000 "
President Lincoln	20.000 "
President Grant	20.000 "

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi
direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo
samo 1 1/2 dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov
po celi črti od avstrijske meje (Eger, naprej).

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Ustanov-
ljeno leta
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
prej g. Jos. Černe. Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg št. 3, pri železnem mostu
priporoča svojo bogato zalogo
zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo iz-
redno veliko zalogo fouratur. — — Glavno za-
stopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure
v vseh dolžinah in debelostih.
Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramofone in igre.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani
in priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Janko Češnik

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice
v kateri dobite vedno v veliki izbiri
najnovejše blago za ženska in
moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Kongresni trg št. 19

reg. zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4 %, to je:
daje za 200 kron 9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se
njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. — — Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., predsednik.

Kanonik A. Sušnik l. r., podpredsednik.

Prva slovenska
modna trgovina

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19
se najtopleje priporoča.
Blago in cene brez konkurence.

Na drobno!

A. Šarabon

Na debelo!

Glavna trgovina:
Zaloška cesta 1

Ljubljana

Filijalka:

Mart. nova cesta 24

Velika zaloga špecerilskega blaga, žganja, moke in deželnih pridelkov.

Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom.

Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.